

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА

«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ»**

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В5 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Аналіз музичних творів» є важливим практичним компонентом циклу музично-теоретичних дисциплін. Вона займає вагоме місце у формуванні професійного музиканта та нерозривно поєднана з багатьма нормативними та вибірковими складовими навчального процесу. Аналітичний процес над музичним твором є органічною частиною в роботі музикантів будь-якого професійного напрямку (виконавця, викладача, керівника музичного колективу, музикознавця, композитора, аранжувальника тощо). Ознайомлення з базовими теоретичними основами аналізу музичних творів, класифікації стилів, жанрів, музичних форм, методів викладення та розвитку тематизму допоможуть зрозуміти ідею, зміст, особливості кожного музичного твору в історико-стилістичному контексті.

В курсі вивчення дисципліни «Аналіз музичних творів» посилена увага до аналізу музичних творів з виконавської практики кожного здобувача фахової передвищої освіти.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній / виконавській / педагогічній / організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 3, Курси III — IV, Семестри VI — VIII, загальний обсяг — 90 годин, з них практичних — 54 години, самостійних — 36 годин. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 3, Курси II — III, Семестри IV — VI, загальний обсяг — 90 годин, з них практичних — 54 години, самостійних — 36 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Аналіз музичних творів» є

виховання у здобувачів фахової передвищої освіти сприйняття музичної форми як живого процесу, розуміння логіки музичної форми, єдності та взаємообумовленості форми та змісту, виховання повноцінних естетичних оцінок та критеріїв, формування їх музичного мислення.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Нормативна навчальна дисципліна «Аналіз музичних творів» є складовою частиною циклу професійної та практичної підготовки фахівців. Курс узагальнює та продовжує музичний досвід здобувачів передвищої освіти, акцентуючи увагу на теоретичних засадах класифікації стилів, жанрів, форм, навичках різних методів аналізу музичних творів (цілісного або окремих аспектів).

Дана навчальна дисципліна є основою для обов'язкових фахових дисциплін («Фах», «Теорія музики», «Історія музики», «Оркестровий клас/Хоровий клас», «Клас ансамблю», «Курс підготовки сучасного педагога», «Педагогічна практика» тощо) та вибіркових освітніх компонентів (наприклад, «Фортепіано», «Концертмейстерський клас», «Вокал», «Основи композиції», «Поліфонія» тощо).

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Аналіз музичних творів» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти. Протягом періоду вивчення дисципліни «Аналіз музичних творів» застосовуються наступні напрямки роботи: теорія, тестування, аналіз нотного тексту, аналіз на слух.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Метод групового навчання, опрацювання дискусійних питань, метод жанрово-стильового аналізу, індуктивно-дидукційний, репродуктивний, прагматичний, дослідницький, проблемний методи тощо.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ. Аналіз музичних творів як предмет і наукова дисципліна.

Музика як вид мистецтва; її специфіка. Особливості різних видів мистецтв. Відзнака виражальних можливостей музики від можливостей інших видів мистецтва. Різниця в характері і засобах зображення, передачі змісту.

Музика програмна і непрограмна. Розуміння змісту твору і задуму автора. Вміння бачити, слухати і розуміти всю цілісність та окремі фрагменти

побудови. Оцінка та сприйняття твору як матеріалізація змісту в художній формі. Методи аналізу як система загальних і специфічних принципів і підходів до дослідження музичних творів. Системний підхід, принцип історизму, принцип відповідності методів об'єкту дослідження. Всебічний, комплексний (цілісний) тип аналізу як відносно повне дослідження музичного твору в єдності його змісту і форми. Процес аналізу та його техніка. Мета аналізу – виявлення типового та індивідуально-неповторного у творі на тлі стильових та жанрових зв'язків з іншими музичними творами. Формулювання висновків з аналізу.

Тема 2. Зміст та форма; стиль та жанр, їх класифікація.

Взаємозв'язок форми та змісту в музичному творі. Неповторність форми кожного твору. Еволюція музичних форм як результат історичного процесу пошуків композиторами нових змістових ідей та формотворчих засобів.

Музичний стиль як сукупність усіх властивостей музики композитора, доби, наряду, яка проявляється в комплексі відмінних характерних ознак та підкреслює індивідуальну неповторність творчості.

Багатогранність використання поняття стиль:

- історико-естетична категорія;
- стиль індивідуального композиторського письма;
- певної композиторської школи;
- певної національної музичної культури;
- певного жанру.

Широкі та вузькі поняття стилю. Стилiстичні зв'язки та взаємодії в музиці. Стиль та стилізація.

Музичні жанри – типові види та різновиди музичних творів, що історично склалися. Класифікація жанрів за типами змісту, що визначається умовами виконання і сприйняття: театральні, концертні, масово-побутові. Культові та обрядові жанри. Розмежування первинних і вторинних жанрів. Значення жанрового аналізу як об'єктивної основи для пояснення музичного змісту.

Тема 3. Засоби музичної виразності.

Засоби музичної виразності європейської системи музичної мови: мелодія, метроритм, гармонія (ладогармонічні засоби), темп, динаміка, регістр, тембр, фактура, артикуляція, жанр, форма.

Визначення понять мелодія і мелодика. Звуковисотні та ладогармонічні засади виразності мелодії. Типи мелодики, типи мелодичних рухів. Мелодична хвиля, вершина та мелодична кульмінація. Особливості аналізу мелодії.

Визначення понять метр і ритм. Типи метроритміки. Головна ознака відмінності, засоби регулярного та нерегулярного ритму. Виразність окремих ритмічних малюнків. Ритм у вокальній мелодії. Ритмічний розвиток у формі.

Особливості художньої дії гармонії. Виразна (колеристична) і логічна (конструктивна) функції гармонії. Прояв виразності гармонії у певних

жанрах. Гармонічні засоби формоутворення. Гармонія та композиційні функції.

Поняття фактури як малюнка побудови музичної тканини. Типи фактури. Функції голосів у гомофонно-поліфонічній фактурі. Основні типи фактурного малюнка: фігурації та дублювання. Види фігурацій, фігураційний тематизм. Фактура і синтаксис. Окремі виразні прояви фактури.

Тема 4. Масштабно-тематичні структури. Функції частин музичної форми та типи викладу.

Розчленування музичної форми. Поняття цезури. Основні та допоміжні засоби розчленування. Періодичність як фактор розчленування. Масштабно-тематичні (мелодико-синтаксичні) структури: періодичність, ряд періодичностей, дроблення, складення, дроблення з замиканням, завершальна перемінна, ненормативні структури, їх виразність. Мотив як конструктивна одиниця музичної форми. Класифікація мотивів.

Поняття про функції частин музичної форми. Функції частин: експозиційна, серединна, заключна, репризна, сполучна, вступна. Функції загальні і місцеві. Перемінність функцій. Поліфункціональність як результат суміщення загальних і місцевих функцій. Типи викладення (експозиційний, серединний та заключний) та їх характерні ознаки. Можливість об'єднання типів викладення. Класифікація музичних форм на основі тематичного наповнення і структурної будови.

Тема 5. Музична тема та засоби її розвитку. Поняття музичного тематизму.

Музична тема як образно-структурна та інтонаційна одиниця музичного цілого. Її будова, розподіл на фрази, мотиви. Тема у творчості композиторів бахівського періоду, віденських класиків, романтиків, в XX-XXI столітті. Масштаби та форми теми (період, проста форма – в рефренах рондо, у темах варіацій, тема у формі речення, у вигляді фрази чи мотиву; лейтмотив, мікротематизм). Фактурний виклад теми. Тема і загальні форми руху.

Принципи тематичного розвитку та формоутворення: повторення, варіювання, розробка, похідний контраст, контраст-зіставлення, розгортання. Особливості тематичного розвитку в різних стилях та їх виражальне значення. Багаторівневість принципів сучасного формобудування.

Тематизм – визначення поняття, його характеристика. Монотематизм.

Тема 6. Період.

Період як форма викладення відносно закінченої музичної думки, завершеної каденцією у початковій або новій тональності. Застосування періоду, його роль в музиці. Межі періоду. Характерні ладо-тональні та гармонічні особливості побудови періоду. Місцеположення періоду у формі. Членування періоду на речення, фрази, мотиви. Ознаки закінчення періоду. Типова побудова періоду.

Класифікація періодів по структурі:

нормативний або ненормативний;

за тематизмом: повторної або неповторної будови;

за тональним планом: однотональний, з відхиленнями, або модулюючий;
за закінченням: зімкнений або розімкнений.

Особливі види періоду: складний, повторений, період типу розгортання.
Критерії характеристики типів періоду при аналізі: тематичний зміст, особливості структури, тематизму, гармонічна і ладотональна характеристики, загальне функціональне призначення.

Тема 7. Прості форми.

Поняття простої форми. Загальна характеристика. Композиційний зміст. Виразальні можливості. Основні властивості, різновиди, розповсюдження. Класифікація простих форм.

Проста двочастинна форма. Походження. Класифікація. Композиційні особливості. Принцип будови. Генезис форми, використання. Різновиди. Будова кожної частини. Поняття середини ("третьої чверті" форми), репризи. Повтори частин. Допоміжні частини. Вступ і закінчення.

Проста тричастинна форма. Принципи будови, застосування. Основні різновиди. Будова кожної частини. Прийоми побудови середини. Друга частина – розвинута середина однотемної форми або контрастна середина двотемної форми. Різні типи реприз: точні (статичні) і зі змінами. Відмінність тричастинної форми від двочастинної репризної. Службові частини-зв'язки, вступи, заключення, коди. Повтори частин. Особливі різновиди простої тричастинної форми: трип'ятичастинна форма, подвійна тричастинна форма, нерепризна тричастинна форма (з тональною репризою).

Малі вокальні форми. Співвідношення поетичного тексту та музики. Типи мелодики. Специфічні форми вокальних творів. Жанри. Змістовна та конструктивна роль супроводу.

Тема 8. Складні форми.

Поняття складної форми. Виникнення складних форм. Основні властивості форм (контраст музичних образів, чітке відокремлення частин тощо). Різновиди складних форм.

Складна тричастинна форма та її композиційна будова. Джерела формування складної тричастинної форми (італійська оперна арія да саро, тричастинна репризна послідовність вставних танців у старовинній сюїті, наприклад – Гавот I – Гавот II – Гавот I). Широке коло застосування.

Значення першої частини в формі, її побудова. Принципова композиційна ознака першої частини – форма, складніша за період (проста однотемна тричастинна, рідше – проста двочастинна, подальші історичні модифікації-ускладнення). Тональна і гармонічна завершеність у класичній музиці, нестійке чи модулююче закінчення в музиці подальших стилів.

Два типи середніх частин: "тріо" та "епізод" – основні властивості та жанрові ознаки, структурні особливості. Походження терміну "тріо". Поступове стирання суттєвої різниці між тріо та епізодом у музиці другої половини XIX-XXI ст. Особливі види середніх частин.

Реприза складної тричастинної форми – точна та змінена (типи змін).

Додаткові (службові) частини. Різноманітність драматургічних функцій вступу та композиційні закономірності коди.

Особливі різновиди складної тричастинної форми.

Складна двочастинна форма, її визначення. Типові образні контрасти. Варіанти будови: співставлення простої форми і періоду, простих форм, простої і складної. Різні співвідношення частин по їх вагомості у зв'язку з різними їх пропорціями і різноманітними функціями. Виразний зміст складної двочастинної форми та її використання в вокальній та інструментальній музиці.

Проміжні форми: варіанти будови.

Тема 9. Рондо.

Принцип та поняття рондо та рондо подібності. Форма рондо.

Походження. Основні структурні складові. Назва частин. Рондо – форма та жанр. Основні історичні етапи розвитку рондо.

Старовинне рондо. Інші назви. Стилїстика, застосування. Будова, характерні особливості тонального плану, кількість частин, тематизм, незмінний повтор рефрену. Драматургія.

Класичне рондо: застосування, коло образів та характер тематизму, кількість частин, їх будова, характерні тональні співвідношення розділів. Роль сполучних побудов. Зміст та будова коди. Рондо і складна тричастинна форма. Деякі критерії відмінностей. Новації в драматургії класичного рондо. Розширення виразових можливостей рондо віденських класиків.

Післякласичне рондо – об'єднання під цією назвою форм, які належать до різних періодів. Застосування, характерні риси: формоутворення, кількість частин, їх будова, тональні співвідношення розділів.

Рондоподібні форми (широкий діапазон різновидів).

Тема 10. Варіації.

Поняття : варіаційність, варіантність, імпровізаційність. Можливі назви варіацій. Форма варіацій – походження, застосування. Композиційна основа. Специфіка теми варіаційної форми.

Класифікація варіацій.

Старовинні варіації типу “basso ostinato” : походження, жанрові ознаки, характеристика теми, принцип варіювання. Значення поліфонічних прийомів розвитку, групування окремих варіацій. Застосування форми варіацій на “basso ostinato” (чакона, пасакалія та інші).

Варіації на витриману мелодію: походження, жанрові ознаки, характеристика теми, принципи варіювання, застосування форми.

Класичні варіації: строгі, орнаментальні, фігураційні, фактурні. Застосування у творчості композиторів кінця XVIII-XIX ст. Особливості образного змісту та структури теми. Засоби варіювання, можливість деяких відступів від традиційних обмежень. Кода та її характерні особливості. Групування варіацій, можливості утворення форми іншого плану. Засоби

внутрішньої динамізації варіаційної форми.

Вільні післякласичні варіації: жанрово-характерні. Виникнення в епоху романтизму, застосування в музиці XIX-XX століть. Особливості варіювання (тональний план, методи розробки). Значення фінальної варіації. Риси сюїтності.

Подвійні варіації: їх виразні властивості та застосування. Засоби введення другої теми та порядок варіювання.

Темброві варіації.

Тема 11. Класична сонатна форма.

Сонатна форма як вищий тип гомофонної структури, яка відображає динамічність процесу музичного мислення.

Походження, застосування, коло образів та жанрів.

Поняття сонатності, сонати, сонатної форми, сонатного циклу.

Характеристика кожного розділу сонатної форми:

експозиція – перший розділ сонати. Її образно-драматургічне значення.

Будова експозиції, повторення (XVIII – початок XIX століть). Поняття “партії” та “теми”; характеристика головної, сполученої, побічної та заключної партій експозиції;

розробка – її драматургічна роль, типи тональних планів, методи розвитку, структура розробки, кульмінація, удавана реприза – ускладнення процесу розробки;

реприза – характерні тональні зміни, особливі види реприз;

кода – найбільш типові варіанти побудови, різні типи.

Тема 12. Різновиди сонатної форми.

Сонатна форма без розробки. Особливості побудови, характер тематизму та тип розвитку. Застосування. Причини відсутності розробки. Форма Adagio як менш поширений різновид сонатної форми без розробки із скороченою репризою (без побічної партії). Застосування цієї форми у повільних частинах сонатно-симфонічних циклів.

Сонатна форма з епізодом замість розробки. Внесення доповнюючого контрасту. Характер контрасту близький за типом до трію. Введення епізоду прийомом співставлення. Масштаби, будова епізоду, характерний зворотний хід до репризи. Використання форми у фіналах і у повільних частинах.

Сонатна форма з подвійною експозицією – типова форма класичного концерту. Жанр концерту, принцип діалогічності: чергування solo і tutti. Відображення жанрових особливостей концерту – подвійна експозиція і каденція в перших частинах. Властивості однотональної оркестрової експозиції та звичайний тональний план другої (сольної) експозиції. Свобода форми концерту, віртуозний розмах, простота розробок, синтез двох експозицій в репризі. Розміщення сольної каденції.

Тема 13. Основні етапи еволюції сонатної форми. Старовинна сонатна форма.

Важливість вивчення історії виникнення, становлення і розвитку сонатної

форми для аналізу музичних творів різних історичних стилів, для розуміння еволюції музичної мови.

Старовинна сонатна форма. Вклад Д. Скарлатті, Й. С. Баха, Г. Ф. Генделя та інших композиторів XVIII ст. у формуванні сонатної форми. Тісний зв'язок старовинної сонатної форми із старовинною двочастинною формою. Два основних різновиди старовинної сонатної форми.

Сонатна форма у віденських класиків. Остаточна кристалізація у Гайдна. Співіснування в його творчості старовинних, перехідних і класичних зразків сонатної форми. Переважання жанрово-інструментального тематизму.

Нові сторони сонатної форми у Моцарта. Принципи побудови сонатної форми у Бетховена.

Основні тенденції розвитку сонатної форми в XIX-XX ст.

Зміни в драматургічній і композиційній частині складових сонатної форми. Нові жанри пов'язані із сонатністю: симфонічна поема, програмна симфонія, балада, баркарола, переосмислення жанрів концерту, скерцо, токати, фантазії. Виникнення індивідуалізованих варіантів сонатної форми.

Драматичний і ліричний симфонізм – як дві основні тенденції російського симфонізму, котрі взаємодоповнюють одна одну. Творча переробка традицій зарубіжної і російської класики у вітчизняній сонатній формі. Яскравий вияв національно-характерного начала у тематизмі, ладово-гармонічній стороні та у розробці музичного тематизму.

Рондо-соната(оглядово). Загальна характеристика. Стійке поєднання ознак сонатної форми та форми рондо. Визначення з точки зору рондальності та з точки зору сонатності. Риси рондо та сонати.

Походження, застосування головним чином у фіналах концертів, сонат, як виняток – у симфоніях. Характер музики.

Композиційні особливості. Побудова розділів, тональні плани.

Різновиди форми – з епізодом і розробкою. Кода – її узагальнююча функція у творі.

Тема 14. Циклічні форми.

Загальні властивості циклічних форм як форм, що об'єднують єдиним задумом різні контрастні частини. Види циклів.

Сюїта – зародження у XVI ст. в Італії, Франції; старовинна сюїта, сюїта другої половини XVIII ст., нова сюїта, симфонічна сюїта, сюїта з опер, балетів, хорова сюїта та інші.

Сонатно-симфонічний цикл – глибина змісту, складність розвитку, цілісність композиції. Походження, застосування, різновиди. Кількість частин, їх форма, тональний план циклу.

Вокально-симфонічні циклічні твори. Ораторія та кантата, їх особливості, риси подібності та відмінності.

Тема 15. Поліфонічні форми та жанри.

Поліфонічне багатоголосся. Значення термінів “поліфонія”, “контрапункт”. Поліфонія строгого та вільного стилів. Взаємовплив поліфонічних та

гомофонних форм.

Основні виразові формотворчі засоби поліфонії. Імітація, канон. Засоби трансформації поліфонічної теми.

Інвенція. Фуга – вища поліфонічна форма. Композиційні елементи, основні розділи форми, різноманітність композиційних рішень, застосування фуги, фугета.

Тема 16. Контрастно-складені, вільні, змішані форми. Концентрична форма.

Визначення контрастно-складеної форми. Поєднання якостей циклічної та одночастинної форм. Історичне формування контрастно-складеної форми в опері, ораторії та інструментальній музиці XVII ст. Класифікація форм. Кількість частин та їх будова. Засоби контрасту, фактори єдності. Застосування.

Створення вільних та змішаних форм на підставі комбінування або модифікації різних принципів формоутворення, відсутність чіткого розмежування. Змішана – форма, в якій присутні ознаки двох або кількох форм. Сполучення форм: сонатної та циклічної, сонатної та варіаційної, сонати та фуги.

Вільна – форма індивідуального типу, яка не відповідає існуючим нормам будь-якої з відомих форм. Різноманітність вільних форм в музиці XX ст.

Характеристика жанрів: фантазія, рапсодія, поема.

Концентрична форма – визначення. Умовна літерна схема. Особливості побудови частин, застосування в музиці.

Тема 17. Вокальні форми та специфіка їх аналізу.

Виразність вокальної музики. Взаємодія поетичного тексту з вокальною мелодією. Типи мелодики. Функції супроводу. Фактура. Інструментальні фрагменти у вокальному творі. Взаємодія поетичного і музичного синтаксису. Поняття: стопа, вірш, строфа. Засоби створення зустрічного ритму. Загальні композиційні закономірності вокального формоутворення. Характеристика особливостей викладу в основних розділах вокальних форм.

Особливості формоутворення загальних (інструментальних) форм у вокальній музиці. Специфічні форми вокальної музики: куплетна, куплетно-варіантна, куплетно-варіаційна, строфічна форма (форма наскрізного розвитку). Вокальний цикл. Сюжетний і безсюжетний типи циклів. Свобода побудови, засоби музичної єдності. Кантатно-ораторіальні форми в європейській музиці

Тема 18. Оперні форми.

Опера як синтетичний жанр. Вплив тексту і сценічної дії на принципи формотворення, провідна роль музичної драматургії.

Різноманітні типи оперної композиції:

- опера номерної будови;
- музична драма (речитативна опера наскрізної дії);

– змішаний (синтетичний) тип.

Складові елементи опери: речитатив (як тип вокальної мови і як форма), арія, ансамбль, хор, оркестрові епізоди. Різні співвідношення речитативного і кантиленно-мелодичного елементів у різних типах опер. Поняття музичної драматургії опери, музичної композиції. Різноманітне співвідношення власне музичних і сценічних закономірностей. Музична єдність опери в цілому. Специфічні види оперних реприз. Єдиний мотивно-тематичний розвиток в опері. Лейтмотив - різні види і драматургічні функції. Виразове і формотворче значення тональних планів і модуляцій в опері.

Характерні форми оперних сцен (акт, картина, сцена). Специфічне відбиття загальних закономірностей музичних форм в умовах сценічної дії. Репризні форми. Безрепризні контрастно-складені форми. Сцени наскрізного розвитку.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає проведення поточного, семестрового та підсумкового контролю.

Поточний контроль включає до себе перевірку засвоєння матеріалу тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання практичних завдань.

Методи усного контролю використовуються для оцінювання наступних форм роботи: відповіді на базові теоретичні питання по кожній темі (з урахуванням спеціалізації та рівня групи), образно-емоційна та теоретична характеристика засобів музичної виразності, особливості їх взаємодії у творах, вибраних викладачем, виконання творчих завдань: створення музичних фрагментів, імпровізація за фортепіано в заданому стилі або жанрі, виступ з анотацією твору з педагогічного репертуару або фаху (за окремим планом) та аргументований захист власної концепції.

Методи письмового контролю пов'язані з виконанням наступних практичних завдань: тестування, заповнення таблиць за окремими темами (Жанр, стиль, музична форма, Жанри різних видів мистецтв, Різновиди рондо, Порівняння типів варіацій та інші), тематична робота по заданому зразку, слухова робота по варіаційній формі, оформлення схем–записів, аналізів творів, про які йшла мова в класі. Завдання створюються згідно з темами курсу.

Семестровий контроль проводиться з метою визначення результатів навчання та здійснюється наприкінці кожного семестру в терміни, що встановлені навчальним планом. У разі активної роботи здобувача протягом семестру та виконання всіх завдань відбувається автоматичне оцінювання. В іншому випадку (пропуски занять, відсутність виконаних робіт, незадоволеність власними результатами) форми семестрового контролю визначаються індивідуально на потребу здобувача / викладача у встановлені терміни.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється в останньому семестрі в терміни, що встановлені навчальним планом, у формі екзамену. Вимоги до підсумкового контролю

складаються з наступних складових:

- тестування;
- визначення музичної форми та її різновиду за умовною схемою;
- бліц-аналіз твору з репертуарної програми здобувача (потрібно визначити національну школу, час, стиль композитора, жанр, форму конкретного твору).

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин.
- Пропущені практичні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання здобувачем освіти деяких завдань (тестування, заповнення таблиць, аналіз твору з оформленням схеми музичної форми) із наступною перевіркою за розкладом консультацій викладача.

Рекомендована література

Основна

1. Сенік О.Д., Аналіз музичних творів: практичний довідник. К., 2023. 44 с.
2. Степурко В.І., Аналіз музичних творів: навчальний посібник. К. : НАККіМ, 2020. 140 с.
3. Фіськова Н. Я., Нечепуренко О. І. Аналіз музичних творів : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2022. 108 с.
4. Шурдак М. І. Аналіз музичних творів. Теоретичний матеріал для практичної та самостійної роботи. Частина 1. Луцьк, ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. 23 с.

Додаткова

1. Бортнік А., Музичук І., Пастуханова Н., Чайковська О. Аналіз музичних творів. Рівне, 2011. 130 с.
2. Мартинюк В., Овчарова С., Щитова С. Поліфонічний зошит юного бандуриста: навчально-методичний посібник. Дніпро : Ліра, 2023. 48 с.
3. Мартинюк В., Овчарова С., Щитова С. Українська пісня у поліфонічних творах для бандури: навчальний посібник. Дніпро: Ліра, 2017. 68 с.
4. Лютько Л. П., Горчакова І. О. Теорія музики (І курс): навчально-методичний посібник. Дніпро : Ліра, 2025. 100 с.
5. Лютько Л. П., Горчакова І. О. Теорія музики (ІІ курс):

- навчально-методичний посібник. Дніпро : Ліра, 2025. 112 с.
- 6.Лютько Л. П., Горчакова І. О. Теорія музики (III курс): навчально-методичний посібник. Дніпро : Ліра, 2025. 108 с.
- 7.Лютько Л. П., Горчакова І. О. Теорія музики (IV курс): навчально-методичний посібник. Дніпро : Ліра, 2025. 112 с.
- 8.Сіненко О. О. Аналіз музичних творів : практикум. К.: Ліра-К, 2017. 112 с.
- 9.Скоромний В.П. Аналіз вокально-хорових творів : практикум. К.: Ліра-К, 2017. 80 с.
- 10.Скоромний В.П. Аналіз музичних творів : практикум. К.: Ліра-К, 2017. 78 с.
11. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики : Підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтв. Х. : Факт, 2005. 384 с.
12. Побережна Г., Щериця Т. Загальна теорія музики. К., Вища школа, 2004. 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Дніпропетровська державна обласна універсальна наукова бібліотека
[http:// www.libr.dp.ua/](http://www.libr.dp.ua/)
2. Національна бібліотека України ім. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Народна бібліотека України
[http://www. biglib.com.ua/](http://www.biglib.com.ua/)
4. Харківська музично-театральна бібліотека
[http://www. artlib.iatp.org.ua/](http://www.artlib.iatp.org.ua/)